

Warszawa, dnia 4 listopada 2019 r.

Trybunał Konstytucyjny
Al. Jana Christiana Szucha 12A
00-918 Warszawa

Wnioskodawca:

Krajowa Rada Diagnostów
Laboratoryjnych Krajowej Izby
Diagnostów Laboratoryjnych
z siedzibą w Warszawie
ul. Konopacka 4
03-428 Warszawa

Zastępowana przez:

adw. dr Macieja Niezabitowskiego
Kancelaria Adwokacka
ul. Wilcza 29a lok. 7
00-544 Warszawa
adres do doręczeń j.w.

r. pr. Jarosława Kamińskiego

Kancelaria Radcy Prawnego
ul. Bogusławskiego 19 lok. 35
00-923 Warszawa
adres do doręczeń j.w.

WNIOSEK

**o zbadanie zgodności przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej
z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej**

Działając w imieniu Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych, stanowiącej statutowy organ Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych utworzonej na podstawie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2019 r. poz. 849),

zwanej dalej „ustawą o diagnostyce laboratoryjnej”, na podstawie Uchwały Nr 64/V/2019 Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych z dnia 13 września 2019 roku w sprawie skierowania wniosku do Trybunału Konstytucyjnego w przedmiocie zgodności przepisów ustawy o diagnostyce laboratoryjnej obligujących diagnostę laboratoryjnego do opłacenia z własnych środków szkolenia specjalizacyjnego oraz Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. nr 78 poz.483, z późn. zm.), zwanej dalej „Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej”, oraz udzielonych pełnomocnictw (pełnomocnictwa wraz z dowodami uiszczenia opłat skarbowych w załączeniu), na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 oraz art. 188 pkt 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej a także art. 33 ust. 1 pkt 3, art. 47 ust. 1 i 2, art. 48 i art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym”, niniejszym **wnosimy o** zbadanie zgodności następujących przepisów prawa:

art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej **z art. 32 oraz 70 ust. 4** Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Uzasadnienie

1. Legitymacja Wnioskodawcy

Zgodnie z art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z wnioskiem o zbadanie zgodności aktów normatywnych z Konstytucją występować mogą m. in. ogólnokrajowe władze organizacji zawodowych. Stosownie do art. 191 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, legitymacja przysługująca Wnioskodawcy jest legitymacją szczególną, co oznacza, że przedmiotem wniosku mogą być tylko takie przepisy, które dotyczą spraw objętych zakresem działania Wnioskodawcy. Ponadto, jak wskazuje się w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, *conditio sine qua non* wszczęcia postępowania jest uchwała ogólnokrajowego organu związku zawodowego w sprawie wystąpienia z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego (zob. postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dn. 25 sierpnia 2005 r., sygn. Tw 33/05, OTK-ZU 2005 r., seria B, nr 5, poz. 185). Przez „organizacje zawodowe” uznać

należy przede wszystkim samorządy zawodowe, działające w ramach art. 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (tak L. Garlicki, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, tom 5, red. L. Garlicki, Warszawa 2007, komentarz do art. 191 Konstytucji, pkt 11, s. 11). Krajowa Izba Diagnostów Laboratoryjnych (dalej: KIDL) jest jednostką organizacyjną samorządu zawodowego diagnostów laboratoryjnych utworzoną na podstawie ustawy, co wynika z art. 5 ust. 1 i 3 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej. Znajduje to odzwierciedlenie w §§ 1 i 2 Statutu Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych z dn. 6 grudnia 2014 r. (dalej: Statut KIDL). Oznacza to, że KIDL posiada przymiot organizacji zawodowej w rozumieniu art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

KIDL jest organizacją o zasięgu ogólnokrajowym, co potwierdza § 3 ust. 1 Statutu KIDL, zgodnie z którym terenem działania KIDL jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Powszechność samorządu potwierdza też fakt jego ustawowego umocowania do zrzeszania diagnostów zamieszkałych na terenie całego kraju, co wynika z art. 34 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej. Oznacza to, że KIDL posiada przymiot organizacji zawodowej o charakterze ogólnokrajowym w rozumieniu art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z § 11 ust. 2 Statutu KIDL oraz art. 36 ust. 1 pkt 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej, Krajowa Rada Diagnostów Laboratoryjnych (dalej: Rada) jest organem KIDL. Stosownie do § 22 ust. 2 pkt 3 Statutu KIDL oraz art. 47 pkt 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej, do zadań Rady należy w szczególności reprezentowanie samorządu wobec organów państwowych i samorządowych, sądów, instytucji naukowych, organizacji gospodarczych i społecznych oraz międzynarodowych organizacji zawodowych, a analogiczne uprawnienie nie przysługuje innym organom KIDL (por. wyrok SO Warszawa- Praga w Warszawie z dn. 18 lutego 2015 r., sygn. IV Ca 980/14, LEX nr 1841882). W konsekwencji Rada stanowi właściwe władze do reprezentowania Izby w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym w rozumieniu art. 191 ust. 1 pkt 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Niemożliwym jest złożenie - stosownie do art. 48 ust. 2 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym - aktualnego odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego, albowiem KIDL jest podmiotem utworzonym na podstawie przepisów ustawy (art. 5 ust. 1 i 3 oraz art. 34 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej), a przepisy prawa nie nakładają obowiązków dokonania wpisu do Rejestru. Zgodnie więc z art. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia

1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 2017 r. poz. 700 ze zm.), KIDL obowiązkowi wpisu do KRS nie podlega, dlatego też niemożliwym jest złożenie aktualnego odpisu z Rejestru.

Przedmiotem wniosku są normy regulowane w art. 3a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej. Norma prawna w całości odnosi się do zasad procesu kształcenia diagnostów laboratoryjnych obligujących diagnostę laboratoryjnego do opłacenia z własnych środków szkolenia specjalizacyjnego oraz Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych.

KIDL zrzesza diagnostów laboratoryjnych (co wynika z art. 5 ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej oraz z § 8 Statutu KIDL). Zgodnie z art. 47 pkt 8 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej do zadań ustawowych KIDL należy m. in. koordynowanie doskonalenia zawodowego diagnostów laboratoryjnych. Ponadto § 7 ust. 1 Statutu określa, że do statutowych zadań KIDL należy m.in. ochrona interesów zawodowych diagnostów laboratoryjnych (pkt 2), ustalenie i kodyfikowanie zasad etyki zawodowej diagnostów laboratoryjnych (pkt 3), działanie na rzecz stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez diagnostów laboratoryjnych (pkt 5) i przedstawianie wniosków właściwym organom w zakresie stanowienia i stosowania prawa w diagnostyce laboratoryjnej (pkt 9). Zakres ww. statutowych zadań znajduje ponadto ustawowe umocowanie w art. 35 pkt 1-4 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej. W konsekwencji uznać należy, że akt normatywny, którego przepisy są przedmiotem niniejszego wniosku, niewątpliwie dotyczy spraw objętych zakresem działania Wnioskodawcy, stosownie do art. 191 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jako że przedmiot wniosku pokrywa się z treścią uchwały (w załączeniu), uznać należy, że Wnioskodawca jest w pełni legitymowany do wystąpienia z przedmiotowym wnioskiem.¹

2. Przedmiot wniosku

Przedmiotem wniosku do Trybunału Konstytucyjnego jest zarzut niezgodności art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz zarzut niezgodności art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Obecna treść przepisów ustawy o diagnostyce

---

¹ Patrz: Wniosek Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych do Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 kwietnia 2018 r. (sygn. akt. Tw 8/18).

laboratoryjnej budzi zasadnicze wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjności. Art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej określa, iż „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”, art. 70 ust. 4 w/w ustawy zasadniczej wskazuje, że „Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia.”. Obligowanie diagnosty laboratoryjnego do opłacenia kosztów całego szkolenia specjalizacyjnego oraz Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych w sytuacji, w której chociażby dla grupy zawodowej lekarzy i lekarzy dentyistów przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (Dz. U. z 2019 r. poz. 537, z późn.zm.), zwanej dalej „ustawą o zawodach lekarza i lekarza dentyisty”, przewidują finansowanie całości szkolenia specjalizacyjnego oraz samego egzaminu końcowego ze środków publicznych budzi wątpliwości co do zachowania konstytucyjnej zasady równości. Pod wątpliwość poddać należy zgodność regulacji zawartej w ustawie o diagnostyce laboratoryjnej ze wskazanymi w § 1 uchwały wzorcami kontroli, co uzasadnia skierowanie wniosku w przedmiotowym zakresie do Trybunału Konstytucyjnego. Powyższe wątpliwości wskazują na potrzebę wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności przepisów ustawy z normami wyższego rzędu.

3. Zarzut niezgodności art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 30 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej diagnosta laboratoryjny ma prawo i obowiązek pogłębiania i aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych, w tym w szczególności ma prawo do uzyskiwania tytułu specjalisty w dziedzinach mających zastosowanie w ochronie zdrowia. Art. 30a ust. 1 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej stanowi, że diagnosta laboratoryjny uzyskuje tytuł specjalisty, o którym mowa w art. 30 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej, po odbyciu szkolenia specjalizacyjnego, ustalonego programem specjalizacji i zdaniu Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych, zwanego dalej "PESDL". Art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej wskazuje natomiast, że opłatę za szkolenie specjalizacyjne i PESDL ponosi diagnosta laboratoryjny odbywający specjalizację.

W ocenie Wnioskodawcy, w niniejszej sprawie zaskarżony art. 30a ust. 2 ustawy o

diagnostyce laboratoryjnej ma nieprawidłowo ukształtowaną treść z punktu widzenia gwarancji konstytucyjnych. Doszło bowiem do nieuzasadnionego zróżnicowania diagnostów laboratoryjnych względem innych grup zawodowych, w szczególności lekarzy i lekarzy dentyistów, które powinno zostać zbadane przez Trybunał Konstytucyjny. Zarzut Wnioskodawcy dotyczy tego, że ustawodawca kwestię opłat za szkolenie specjalizacyjne osób wykonujących zawód medyczny uregulował odmiennie w stosunku do wybranych arbitralnie przez siebie grup zawodowych wykonujących zawód medyczny, w tym lekarzy i lekarzy dentyistów w stosunku do których określił, że zarówno szkolenie specjalizacyjne jak i sam egzamin końcowy są finansowane ze środków publicznych, zaś inne grupy zawodowe, w tym diagnostów laboratoryjnych pozostawił w odmiennym sytuacji prawnej określając, że w ich przypadku szkolenie specjalizacyjne i egzamin muszą być finansowane z własnych środków. Takie działanie ustawodawcy budzi wątpliwości natury konstytucyjnej w szczególności w aspekcie naruszenia konstytucyjnej zasady równości gwarantowanej przez art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. W tym przypadku rolą ustawodawcy jest obowiązek uregulowania analogicznych kwestii, zgodnie z konstytucyjną zasadą równości.

Trudno o logiczne uzasadnienie dla odmiennego traktowania lekarzy i lekarzy dentyistów względem diagnostów laboratoryjnych. Warto w tym miejscu przywołać komunikat Ministerstwa Zdrowia, w którym to powziąwszy informację o wątpliwościach co do interpretowania przepisów regulujących tryb i zasady kształcenia podyplomowego lekarzy i lekarzy stomatologów, przekazano stanowisko Ministra Zdrowia. Zgodnie z tym stanowiskiem zarówno ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentyisty oraz wynikające z niej akty wykonawcze nie przewidują opłat za kursy i szkolenia programowe wynikające z odbywania stażu lub specjalizacji. W komunikacie szukając uzasadnienia dla takiej sytuacji prawnej i faktycznej podkreślono, że stanowisko takie potwierdza dodatkowo fakt, iż odbycie stażu podyplomowego jest obligatoryjne, warunkuje bowiem przystąpienie do wykonywania zawodu. Natomiast zdobycie specjalizacji jest warunkiem stawianym kandydatom na objęcie odpowiednich funkcji w strukturach placówek ochrony zdrowia, a posiadanie kadry specjalistów jest niezbędne dla funkcjonowania całego systemu realizującego świadczenia zdrowotne. Ponadto prowadzenie działalności, o której mowa jest wpisane w zadania statutowe realizujących je placówek².

---

² Komunikat Ministerstwa Zdrowia z dnia 22 listopada 2001 r. – załącznik nr 6.

Należy w tym miejscu wskazać, że wszystkie argumenty uzasadniające zdaniem Ministerstwa Zdrowia (komunikat wskazujący, iż jest to oficjalne stanowisko Ministerstwa Zdrowia został podpisany, przez Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Zdrowia Aleksandra Naumana) na zasadność braku ponoszenia opłat za szkolenie specjalizacyjne przez lekarzy i lekarzy dentystów można odnieść również do diagnostów laboratoryjnych. Zdobywanie specjalizacji jest bowiem warunkiem stawianym kandydatom na objęcie odpowiednich funkcji w strukturach placówek ochrony zdrowia również w przypadku diagnostów laboratoryjnych, a posiadanie kadry specjalistów jest także w tym przypadku niezbędne dla funkcjonowania całego systemu realizującego świadczenia zdrowotne. Powyższe wskazuje, że dyferencjonowanie zawodów lekarza i diagnosty laboratoryjnego nie ma uzasadnienia, a kwestionowana regulacja stanowi przepisy pogarszające sytuację prawną, ale tylko nielicznym. Dla przykładu zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 marca 2004 r. w sprawie wymagań, jakim powinno odpowiadać medyczne laboratorium diagnostyczne (Dz.U. z 2004 r. Nr 43, poz. 408, z późn. zm.) kierownikiem laboratorium jest osoba, która posiada tytuł specjalisty zgodny z profilem laboratorium.

Mając powyższe na uwadze, podnosimy zarzut, iż art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej jest niezgodny z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę na trudną sytuację zawodową i aktualny sposób wynagradzania diagnostów laboratoryjnych – tj. grupy zawodowej liczącej kilkanaście tysięcy osób, pracującej w drugim szeregu, ale nad bardzo istotnymi, kluczowymi dla ustalenia stanu zdrowia i prawidłowego leczenia materiałami biologicznymi pacjenta, nie mając zapewnionych godziwych warunków zatrudnienia, zwłaszcza w kontekście innych zawodów medycznych. Powyższe stanowi dodatkowe uzasadnienie dla stwierdzenia braku konstytucyjności zakwestionowanego przepisu wprowadzającego zobowiązanie do pokrycia opłaty za szkolenie specjalizacyjne oraz egzamin tylko wybranym grupom wykonującym zawód medyczny, nie analizując trudnej sytuacji zawodowej i niskich wynagrodzeń poszczególnych zawodów medycznych m.in. diagnostów laboratoryjnych. Różnicowanie poszczególnych grup zawodowych, gdyby miało być w ogóle dopuszczalne musiałoby być poprzez istotne cechy uzasadnione. Dodać przy tym należy, że podobnie jak lekarz i lekarz dentysta diagnosta laboratoryjny to regulowany, samodzielny zawód medyczny oraz zawód zaufania publicznego, do którego dostęp podlega określonym

ograniczeniom. W kontekście powyższego istotnym jest, że obecnie diagnosty laboratoryjni są jedną z najmniej zarabiających grup zawodowych wśród zawodów medycznych, dlatego właśnie tym bardziej niezrozumiałym jest dlaczego diagnosty laboratoryjni jako osoby podnoszące swoje kwalifikacje zawodowe co jak wiadomo wymaga nakładów finansowych większych niż tylko sama opłata za szkolenie mają ponosić tą opłatę z własnych środków.

Zważywszy na tak opisany powyżej stan prawny treść art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej budzi zasadnicze wątpliwości co do zgodności z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa. Zgodnie z tą zasadą (art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) wszyscy są równi wobec prawa. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Z art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynika zaś, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Tego konstytucyjnego warunku nie spełniają w naszej ocenie zaskarżone w petitum wniosku przepisy prawne, na podstawie których ustawodawca postanowił ograniczyć uprawnienia do bezpłatnego szkolenia diagnostom laboratoryjnym.

Nierówność wobec prawa widoczna jest doskonale na przykładzie, otóż lekarz, który jako specjalizację wybierze diagnostykę laboratoryjną będzie zwolniony z opłaty za szkolenie specjalizacyjne oraz za opłatę za egzamin, o ile to będzie jego pierwsza próba. Diagnosta Laboratoryjny za swoje szkolenie specjalizacyjne będzie musiał ponieść opłatę i dodatkowo zapłacić za PESDL. Możliwe jest natomiast, że po zdanym egzaminie zarówno lekarz, jak i diagnosta laboratoryjny będą pracować na analogicznym stanowisku w medycznym laboratorium diagnostycznym przedstawiając tożsamą wartość dla całego systemu ochrony zdrowia. Stwierdzić zatem należy, iż wymienieni powyżej przedstawiciele dwóch grup zawodowych wykonujących zawód medyczny mogą w określonym przypadku wykonywać te same czynności, z tym, że w jednym przypadku szkolenie specjalizacyjne zostanie sfinansowane ze środków publicznych, a w drugim ze środków własnych diagnosty laboratoryjnego. Za arbitralną uznać należy decyzję ustawodawcy, który zdecydował się wybrać lekarzy, których notabene zarobki są znacznie wyższe niż diagnostów laboratoryjnych, jako grupę, której szkolenie specjalizacyjne będzie finansowane z budżetu państwa. Co istotne, takie działania prawodawcy *de facto* powodują pogłębienie się dysproporcji w zakresie wynagrodzeń

pomiędzy osobami wykonującymi poszczególne zawody medyczne. Jak przyjmuje się dotychczas w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego (por. m. in. wyrok z dnia 5 lipca 2011 r., sygn. akt P 14/10, wyrok z dnia 19 kwietnia 2012 r., sygn. akt P 41/11, wyrok z dnia 17 czerwca 2014 r., sygn. akt P 6/12) zasada równości nakazuje identyczne traktowanie podmiotów znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji prawnie relewantnej. Równość wobec prawa zakłada zatem istnienie wspólnej cechy istotnej, uzasadniającej równe traktowanie podmiotów. Cecha ta musi być realnie możliwa do określenia. Przy ocenie, czy doszło do naruszenia zasady równości wyrażonej w art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Trybunał stosuje test równości (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 marca 2014 r. sygn. akt SK 53/12), który wymaga po pierwsze ustalenia:

- 1) czy można wskazać wspólną cechę istotną określonych podmiotów;
- 2) czy prawodawca zróżnicował prawa lub obowiązki podmiotów znajdujących się w takiej samej lub podobnej sytuacji prawnie relewantnej;
- 3) czy wprowadzone przez prawodawcę odstępstwa można uznać za konstytucyjnie dozwolone, tj. – czy odstępstwa mają charakter relewantny (są racjonalnie uzasadnione i pozostają w bezpośrednim związku z treścią i celem przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma – wymóg relewantności), czy odpowiadają wymogom wynikającym z zasady proporcjonalności (waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów norm pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych – wymóg proporcjonalności) i wreszcie, czy pozostają w związku z innymi zasadami konstytucyjnymi i chronionymi przez nie wartościami, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (wymóg adekwatności aksjologicznej).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, określić należy po pierwsze cechę relewantną podmiotów porównywanych. Dyskryminacja, o której mowa w art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, oznacza bowiem nienadające się do zaakceptowania tworzenie różnych norm prawnych dla podmiotów prawa, które powinny być zaliczone do tej samej klasy (kategorii), albo nierówne traktowanie podobnych podmiotów prawa w indywidualnych przypadkach, gdy zróżnicowanie nie znajduje podstaw w normach prawnych. Tak więc dla oceny danej sytuacji jako dyskryminacji albo jej braku, istotne jest zatem określenie kryterium zróżnicowania (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 lipca 2010 r., sygn. akt K 63/07). W ocenie naszej, na gruncie

niniejszej sprawy taką wspólną cechą istotną podmiotów, do których odnosi się gwarancja równego traktowania jest wykonywanie zawodu medycznego. W stosunku do tej kategorii osób cechujących się wskazaną cechą istotną, ustawodawca zdecydował się wprowadzić zróżnicowanie (kryterium różnicujące) przyznając wybranej grupie, ze względu tylko i wyłącznie na przynależność do określonego zawodu medycznego lekarza i lekarza dentysty finansowanie z budżetu Państwa szkolenia specjalizacyjnego i egzaminu.

W dotychczasowym orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że równość wobec prawa nie ma charakteru absolutnego i tak w wyroku z dnia 15 lipca 2010 r. (sygn. akt K 63/07) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że „zakaz dyskryminacji wynikający z art. 32 ust. 2 Konstytucji nie jest tożsamy z zakazem różnicowania sytuacji podmiotów prawa. Jest to natomiast zakaz nieuzasadnionego, różnego traktowania podobnych podmiotów prawa, w procesie stanowienia oraz stosowania prawa. Dyskryminacja oznacza zatem nienadające się do zaakceptowania tworzenie różnych norm prawnych dla podmiotów prawa, które powinny być zaliczone do tej samej klasy (kategorii), albo nierówne traktowanie podobnych podmiotów prawa w indywidualnych przypadkach, gdy zróżnicowanie nie znajduje podstaw w normach prawnych. Tak więc dla oceny danej sytuacji jako dyskryminacji, albo jej braku, istotne jest określenie kryterium różnicowania, a także ocena zasadności jego wprowadzenia. W przypadku podmiotów podobnych, należących do tej samej klasy (kategorii) istotnej, domniemanie przemawia za brakiem zróżnicowania.”. Jeśli zatem kryterium różnicowania w postaci braku konieczności ponoszenia odpłatności za szkolenie specjalizacyjne i egzamin jest fakt przynależności do konkretnego, arbitralnie wybranego przez prawodawcę zawodu medycznego, w oderwaniu od sytuacji innych zawodów medycznych i czynności rodzajowo wykonywanych w ramach tego zawodu, to wprowadzone zróżnicowanie ma charakter dowolny i stanowi naszym zdaniem niedopuszczalną dyskryminację w życiu gospodarczym w rozumieniu art. 32 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Brak jest bowiem racjonalnego uzasadnienia w kontekście obowiązujących w tej materii przepisów prawnych, pozwalających na takie wybiórcze zróżnicowanie podmiotów uczestniczących w udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej. Brak jest w zakwestionowanych normach prawnych także zachowania zasady proporcjonalności pomiędzy celem tych regulacji a ich skutkiem. Jak wyżej wskazano, te uregulowania sprzyjają powstaniu dysproporcji pomiędzy warunkami pracy i płacy poszczególnych grup zawodów medycznych. Nawet gdyby uznać, że jest jakiś niezrozumiały interes który

wymaga szczególnej ochrony i służyć mu ma wprowadzenie bezpłatnych szkoleń specjalizacyjnych dla jednej tylko grupy zawodowej, to w żadnym przypadku nie można uznać, że jest to rozwiązanie proporcjonalne i adekwatne mieszczące się w konstytucyjnej zasadzie równości.

4. Zarzut niezgodności art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

Zgodnie z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia. W tym celu tworzą i wspierają systemy indywidualnej pomocy finansowej i organizacyjnej dla uczniów i studentów. Warunki udzielania tej pomocy określa ustawa. Naszym zdaniem art. 70 ust. 4 zdanie pierwsze Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej trzeba rozumieć jako nakaz podejmowania przez władze publiczne działań „wyrównawczych”, zwłaszcza poprzez odpowiednią redystrybucję środków finansowych. Oczywiście z art. 70 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wynikają dwie grupy norm. Po pierwsze, ustanawia on zadania państwa w zakresie oświaty i nauki. Ich realizacja stanowi natomiast instytucjonalną podstawę podmiotowego prawa do nauki. Prawo do nauki jest objęte drugim zbiorem norm zawartych w art. 70 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Podmiotowym prawem konstytucyjnym jest powszechny i równy dostęp do wykształcenia jako konieczny element prawa do nauki (art. 70 ust. 4 Konstytucji). W orzecznictwie podkreśla się, że normy wyprowadzane z art. 70 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej muszą być nakierowane na możliwie najszersze podmiotowo zagwarantowanie prawa do nauki (por. wyrok z 5 czerwca 2014 r., sygn. K 35/11). Powszechny i równy dostęp do wykształcenia wynikający z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej rodzi konstytucyjne prawo podmiotowe. W wyroku z 13 listopada 2007 r., P 42/06 wskazano, że art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej powinien być traktowany „nie tylko jako przepis programowy albo gwarancyjny wobec ogólnego prawa do nauki (art. 70 ust. 1 konstytucji), ale także jako źródło bardziej szczegółowego prawa podmiotowego – prawa do równego dostępu do wyrównywania przez państwo szans edukacyjnych” (zob. też wyroki z 5 listopada 2013 r., K 40/12 i z 22 czerwca 2015 r., SK 29/13, pkt III.8.3.4).

W przedmiotowej sprawie niekonstytucyjność art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej wynika ze sprzeczności z treścią konstytucyjnego prawa do nauki oraz

konstytucyjną zasadą równości poprzez stworzenie sytuacji dyskryminującej dla pewnej kategorii podmiotów przez wyłączenie ich z grupy osób uprawnionych do korzystania z faworyzujących, bardziej korzystnych przepisów.

5. Podsumowanie

Podsumowując w naszej ocenie ustawodawca wprowadzając art. 30a ust. 2 ustawy o diagnostyce laboratoryjnej doprowadził do niezgodności przepisów rangi ustawowej z normami wyższego rzędu. Obecna treść przepisów ustawy o diagnostyce laboratoryjnej budzi zasadnicze wątpliwości z punktu widzenia konstytucyjności. Art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej określa, iż „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”, art. 70 ust. 4 w/w ustawy zasadniczej wskazuje, że „Władze publiczne zapewniają obywatelom powszechny i równy dostęp do wykształcenia.”. Obligowanie diagnosty laboratoryjnego do opłacenia kosztów całego szkolenia specjalizacyjnego oraz Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego Diagnostów Laboratoryjnych w sytuacji, w której dla grupy zawodowej lekarzy i lekarzy dentyistów przepisy ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentyisty nie przewidują finansowania szkolenia specjalizacyjnego oraz samego egzaminu końcowego (o ile jest to pierwsza próba) ze środków własnych lekarza czy lekarza dentyisty budzi uzasadnione wątpliwości co do zachowania konstytucyjnej zasady równości oraz zgodności z art. 70 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Mając na uwadze powyższe, wnosimy jak na wstępie.

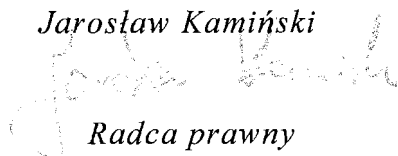
---

dr n. prawn. Maciej Niezabitowski

Adwokat

Jarosław Kamiński

Radca prawny

Załączniki:

1. Pełnomocnictwo;
2. Dowód uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 34,00 zł;
3. Uchwała Nr 64/V/2019 Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych z dnia 13 września 2019 roku;
4. Wyciąg z protokołu i lista obecności członków podczas posiedzenia KRDL w dniu 13 września 2019 r.;
5. Statut Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych;
6. Komunikat Ministerstwa Zdrowia z dnia 22 listopada 2001 r.;
7. Odpisy wniosku wraz załącznikami (4 szt.).